

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Erica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bi-nz, Cassa de păstrare, (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Cămpăna, Cărtășoreana, Chiorana, Chisețiana, Coțreana, Codrul, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, (Cujereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloia, Grănișorul, Hașegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehalia), Institut de credit, (Gavosdia) Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Liponana, Lucafirul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerra, Munteana, (Cormiareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Neoiul, Noiina, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcărdate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Pogoresul, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Răureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșina, (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șerădiana, Silvania, Soimășana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnavoana, Tibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânămărtin), Vulturul, (Tâșnad, Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 tileri.

Situația financiară.

În zilele acestea „Banca Austro-Ungară” și-a publicat sumarul pe a doua săptămână a lunii Decembrie. Cifrele, ce ni-le prezintă acest sumar, reoglindează în colorii vii situația dezolată a pieței de bani și ne deschid perspective puțin mângâietoare pentru viitorul apropiat.

Situația Băncii de emisiune, în loc de a se ameliora, cum de obicei se întâmplă, în timpuri normale, în săptămânile ultime ale anului, de astădată, în urma nesigurății politice, s'a înrăutățit și arată cifre de record nemaipomenite până acum. Portfoliul cambial s'a sporit la K 1219 mil. (+ față de anul trecut de K 244 mil.), iar Lombardul prezintă starea de K 251.6 mil. și este în creștere față de 1911 cu K 144.6 mil. Din contră Rezerva metalică s'a redus față de perioada corăspunătoare a anului trecut cu K 120 mil. la K 1513.7 mil. În același timp circulația de bancnote supuse de dare a crescut cu K 42.6 mil. la K 490.6 milioane.

Cauza acestei înrăutățiri a situației își află explicarea în prima linie în retragerea extraordinară de mare a depozitelor spre fructificare dela bănci, a căror sumă este evaluată la K 300 milioane și mai bine și

care firește lipsește acum din circulație. Funcționarea pieței deschise între astfel de împrejurări, de sine înțeles, a încetat cu totul și afacerile stagnează pe toată linia. O ameliorare a acestei stări îngrijitoare și ne mai suportabile a pieței de bani se poate spera numai dela îmbunătățirea relațiilor politice. Guvernul, precum se știe, încă intenționează o acțiune în interesul pieței, probabil urmând exemplul României și Rusiei, unde presens se știe, în vederea crizei îndelungate, guvernele au pus la dispoziția băncilor sume de mai multe milioane.

În piețele externe de bani situația încă nu este mai favorabilă ca la noi.

Primejdia unui războiu european, ce a amenințat câțiva vreme, și-a arătat pretutindenea efectele în piețele de bani. Sumarele tuturor băncilor de emisiune arată creșteri însemnate. În Berlin s'a vorbit în săptămâna trecută chiar de o urcare a etalonului oficial. Din norocire aceasta urcare, din considerare față de trebuințele legitime de credit ale industriei și comerțului, n'a urmat. Că va putea să se mai amâne mult — depinde de desvoltarea, ce vor lua evenimentele politice. Ca în Berlin este încordată situația și în London și Paris. Dela Banca Angliei s'a detras în săptămâna trecută aur în valoare de 1.230.000 funți șter-

lingi și sunt în perspectivă și alte detrageri de aur, în deosebi pentru America. În Franța aurul a ajuns deja la un agio de $1\frac{1}{2}$ —2°/₀₀ și Banca Franciei se ocupă cu ideea de a pune în circulație bancnote à K 20 franci pentru a-și apăra stocul de aur.

Intre astfel de împrejurări ale piețelor internaționale de bani și în această situație a băncilor de emisiune conducătoare nu este exclus să fim surprinși prin noue urcări a etaloanelor oficiale.

Dela „Solidaritatea“.

In atențiunea membrilor însoțirii noastre!

Din prilejul incheierilor anuale, se atrage atenția on. institute, membre ale însoțirii noastre la următoarele dispoziții ale statutelor și regulamentului revizorilor-experti, rugându-le cu insistență a se conforma lor:

1. Conform §. 13 din statute, lit. c) fiecare institut aparținător însoțirii noastre are să se supună cel puțin la 2 ani odată unei reviziuni temeinice prin revizorii-experti ai însoțirii.

Tot acel §. dispune, că funcționarii, direcțiunea și comitetul de supraveghiere al institutului de sub reviziune sunt datorii a pune la dispoziția revizorilor toate registrele, actele și datele necesare și a le da toate deslușirile, ce le-ar cere.

2. *Exmiterea revizorului expert se cere dela Direcțiunea însoțirii (§. 2 lit. i din statute).*

Fiecare institut are drept să ceară pentru revizuirile sale un expert pe care îl poate numi singur sau poate lăsa să-l numească Direcțiunea însoțirii (§. 48 alinea 7).

3. Revizorii trebuie să facă raport Direcțiunii și comitetului de supraveghiere al institutului revidat, raport care să conțină observările lor și eventuale îndreptări de făcut.

Tot asemenea au să înainteze un astfel de raport direcțiunii însoțirii. Acesteia din urmă însă numai cu invoirea și între limitele în care consimte direcțiunea și comitetul de supraveghiere al institutelor interesate (§. 48 al. 4).

4. Conform „Regulamentului pentru revizorii experți“:

§. 3. *Reviziunea se face la cererea institutului interesat, cerere, care are a se înainta în scris biroului „Solidarității“ și în care trebuie indicat timpul când are a se efectua reviziunea, precum și împrejurarea dacă respectivul institut cere însuș sau lasă să i se numească revizorul-expert.*

Direct revizorului-expert nu se poate adresa nici unul dintre institutele asociate.

§. 4. Dacă în decurs de 2 ani de zile vre-unul dintre institutele asociate n'ar cere reviziunea, atunci se va solicita la aceasta prin prezidentul direcțiunii

„Solidarității“, care cu o cale îi va deznă și revizorul expert și timpul revizurii.

§. 5. Pentru efectuarea cu succes a revizurii direcțiunea, comitetul de supraveghiere și funcționarii institutelor de revizuit au a pune la dispoziția revizorilor experți toate registrele, actele și datele necesare și a le da toate deslușirile, ce aceștia le-ar cere.

§. 7. Revizorii-experti se aleg de timp nedeterminat și numărul lor variază după trebuință. *Ei pot însă funcționa în aceasta calitate numai la astfel de institute, fiță de cari se pot prezenta ca organe independente și externe. Astfel ei nu vor putea fi revizorii-experti pentru institutele, cărora aparțin ca membrii de direcțiune, de comitet de supraveghiere sau ca funcționari tot asemenea nu pot funcționa ca revizorii experți de douăori după oltă la unul și același institut.*

5. *Diurnele și taxele de revizuire ale revizorilor-experti.* (Stabilite în adunarea generală ordinară, ținută la 31 Maiu 1909 în Săliște și modificate în adunarea generală dela 16 Iunie a. e. din Caransebeș):

„Pentru lucrările de revizuire fiecare institut are a plăti pe lângă spesele de călătorie ale revizorului expert și anume: taxă de trăsură după referițele locale și pe tren bilet de clasa II-a accelerat, încă următoarele diurne: K 30— pentru fiecare zi folosită pentru lucrările de revizuire și K 20— pentru fiecare zi folosită în scopul călătoriei la și dela institutul de revizuit.

Diurnele se socotesc dela plecarea până la sosirea revizorului-expert la domiciliul său.

O zi de lucru începută, precum și o noapte petrecută în călătorie se numără ca o zi întregă.

Diurnele și spesele de călătorie se plătesc imediat după efectuarea revizurii la „Cassa Solidarității“ pe lângă indicarea zilelor de lucru ale revizorilor-experti“.

În baza autorizării primite dela adunarea generală din Caransebeș, Direcțiunea „Solidarității“ a numit în ultima sa ședință, ca *revizorii-experti* pentru perioada viitoare pe următorii domni:

1. Nicolae Căciulă, „Economul“, Cluj.
2. Emanoil Comșa, „Crișana“, Brad.
3. Iosif Diamandi, „Bihoreana“, Oradea mare.
4. M. teiu C Jiga, „Furnica“, Făgăraș.
5. Const. Herța, „Cassa de păstrare“, Săliște.
6. Iosif Lissai, „Albina“, Sibiu.
7. Liviu Magdu, „Timișana“, Timișoara.
8. Constantin Popp, „Albina“, Sibiu.
9. Ioan Moldovan, „Victoria“, Arad.
10. Iosif Onciom, „Albina“, Filiala Brașov.
11. Trișan Marcu, „Sentinela“, Satul-nou.
12. Victor Muntean, „Patria“, Blaj.
13. Siva Raicu, „Victoria“, Arad.
14. Dominic Rațu, „Albina“, Filiala Lugoj.
15. Ioan Vătășin, „Albina“, Sibiu.

Pentru a putea servi mai bine interesele institutelor noastre și a putea lua din bunăvreme dispoziții pentru delegarea revizorilor membrii însoțirii noastre sunt rugați să se declare cât mai grabnic asupra persoanei, prin care precum și asupra timpului (aproximativ) când dorește să se efectuiască revizia.

Pe cale greșită.

Insufletitul nostru cooperator dl A. Oțoiu publică într'un număr recent al „Românului“ un articol în chestia cooperativelor dela noi. Este intitulat „Pe calea cea bună“. Conține însă unele inexactități, pe cari ținem a le releva aici, pentru a arăta că dl Oțoiu în expunerile sale nu este pe aceeași cale, ci umblă pe căi greșite.

Înainte de toate nu corăspunde faptelor, ceea ce susține dl Oțoiu, că: „În sfârșit . . . „Asociațiunea“ a hotărât în ultima sa adunare generală să înființeze în cadrele secției economice un birou cooperativ“.

O astfel de hotărâre adunarea generală a „Asociațiunii“ nu a luat.

Iată, ce a hotărât adunarea generală, pe baza propunerilor prezentate de comitetul central, cu privire la înființarea acțiunii cooperative:

„Să angajeze un tinăr cu pregătire specială, care va avea: a) să propage prin scris, prin prelegeri, prin cursuri și prin editarea de publicațiuni ideea înființării băncilor sătești și a altor însoțiri, b) să inițieze înființarea băncilor sătești acolo, unde e terenul prielnic și să dea toate informațiile pentru administrarea și conducerea lor, c) să tipărească statute-tip, registre de contabilitate tip, formulare pentru actele de înregistrare, pentru procesele verbale, precum și alte tipărituri necesare administrației interne a însoțirilor. Toate aceste tipărituri să se pună gratuit din partea Asociațiunii la dispoziția băncilor sătești și a altor fel de însoțiri, d) să controleze activitatea băncilor și să adune date statistice despre mișcarea cooperativă dela noi. Principiile, de cari va avea să se conducă conferențiarul cooperativ la înființarea băncilor sătești și a celorlalte însoțiri, vor fi cele îndeobște cunoscute, cari sunt fixate și în raportul comisunii numite de comitetul central pentru studiarea chestiunii cooperative. Cheltuielile împreunate cu angajarea acestui conferențiar cooperativ, precum și cheltuielile pentru tipăriturile amintite se vor acoperi din donațiunea de K 50 000 a dlui Siroescu și din alte contribuiri și donațiuni. Comitetul central va ruga Venerabilele Consistoare și Ordinariate ale bisericilor noastre să înființeze la seminariile preotești și la preparandiile învățătoarești câte un curs de economie națională, în care să se dea toate îndrumările necesare teoretice și practice pentru înființarea și conducerea cooperativelor sătești. Despărțimintele Asociațiunii de asemenea vor fi îndrumate să dea o mai mare atențiune chestiei însoțirilor economice și, conform alineatului e) din §. 37 al statutelor, să îndemne poporul la înființarea de însoțiri folositoare pentru membrii lor, provăzute cu statute speciale, cari se vor înainta la autoritățile competente spre aprobare. În sfârșit finanțarea băncilor sătești se va face de cătră băncile existente, prin mijlocirea Solidarității“.

Intemeiat pe aceasta hotărâre comitetul central al „Asociațiunii“ a și publicat deja concurs pentru ocuparea postului de conferențiar cooperativ, concurs apărut în toate ziarele noastre și al căruia termen a expirat la 15 crt.

Domnul Oțoiu într'un pasagiu următor al articolului, de care ne ocupăm, își exprimă nedumerirea și neîncrederea față de „financiarizarea“ cooperativelor prin „Solidaritatea“. „Solidaritatea“ — zice — e federala, patroana băncilor române (a societăților pe acții) și după informațiile pozitive, cari le am, nici chiar societățile pe acții, aparținătoare „Solidarității“ nu reflectează la creditele, pe cari li le-ar putea exoperă „Solidaritatea“. De ce? Fiindcă respectivele bănci, așa de capul lor, ajung la credite mai ieftine, ca și cu ajutorul „Solidarității“ (!)... „Aceiași „Solidaritate“ — continuă dl Oțoiu — ori cât de solidă ar fi, nu poate ocroti la sânul său și băncile pe acții și băncile cooperative“!

Dl Oțoiu este în rătăcire și aici. „Informațiile pozitive“, ce le are sunt greșite. „Solidaritatea“ este o însoțire, ce urmărește în prima linie scopuri morale în sinul băncilor pe acții și a însoțirilor noastre. Direct cu „exoperarea“ de credite, la cari afirmative „nu reflectează nici chiar societățile pe acții însoțite“, ce este drept nu se ocupă până acum; dar prin controlul periodic, ce-l exerciază pe calea revizorilor săi experți și prin informațiile, ce le servește creditorilor români și străini ai băncilor noastre promovează de sigur în mare măsură creditul acestora. A susține, că băncile ajung, de capul lor, la credite mai ieftine, ori poate chiar mai mari, decât dacă au sprijinul și recomandarea „Solidarității“, dovedește cel puțin neorientare asupra rezultatelor practice, ce deja le are însoțirea noastră la activul ei. Astfel de informații dl Oțoiu n'a putut primi din cercurile băncilor noastre. Acestea știu prea bine, din propria lor experiență, de ce autoritate se bucură „Solidaritatea“ în cercurile financiare normative din țară și că nu arareori cele mai excelente legături au a le mulțami tocmai faptului, că fac parte din însoțirea de control a băncilor noastre. „Solidaritatea“ va fi tot așa și în aceeași măsură patroana cooperativelor, ce se vor înființa în viitor, precum este azi a societăților pe acții și a însoțirilor deja înrolate sub steagul ei. Iar patronarea aceasta, prin care nu li-se va știrbi întru nimic libertatea de acțiune și calitatea de întreprinderi altruiste, numai spre folos le va putea fi.

Intrepozitele de cereale. Variante.*)

În prelungirea ideilor din cartea dlui Cioban, să vedem rostul întreprinderilor de cereale și al variantelor pentru plugarii noștri. Dl Cioban nu-l precizează, dar constată că legea comercială ungară cere o garanție de cel puțin 1.000 000 coroane. E bine, aici e prima

*) Vezi „Revista Economică“ Nr. 42 din a. c.

greutate, care va împedeca pentru mult timp, ori poate pentru totdeauna, înființarea de întreprinderi cu ajutorul tovarășilor. Întrebați pe dl Osvadă, cât de greu se adună un fond de garanție nu de 1 milion, ci numai de 200,000! Întrebați „Plugarul” din Blaj, dacă poate aduna mai ușor 80 000 coroane din cvotele celor mulți. De aici până la milion e o distanță respectabilă și cât timp nu se va schimba dispoziția legii, nici vorbă de înființarea vr unui întreprizant cu drept de a emite varante.

Dar chiar să reducă legea la 500,000 coroane fondul de garanție, cât îl cere pentru emisiunea de scrisuri fonciare, chiar și în acest caz ar fi problematică putința de a aduna acest capital din contribuțiile tovarășilor. Ar trebui tovarășii puternici, ca să se poată alina din 2-3 comitate și să înființeze un întreprizant comun, într-un centru potrivit.

Când am zis *centru potrivit*, am semnalat a doua dificultate pentru înființarea acestor instituții. Bănățenii ar fi mai favorizați în privința aceasta. Au două centre ca Aradul și Timișoara, accesibile din toate părțile. Cerealele din Bănăt sunt căutate. Ceva mai slab stau Ardeleni, cu multe regiuni neroditoare, lipsite de drumuri practicabile și de căi ferate, chiar dacă avem centre ca Teiușul, Aiba-Iulia, Blajul, Dejul, Brașovul.

Ce efect ar avea întreprizitele asupra agriculturii noastre?

În aceasta privință trebuie să avem de exemple pe Americani. În condiții egale de climă și de producere, până la finea lui Iulie grâul farmerilor americani e cărat în „elevator” adevărat întreprizant. După mașina de secerat urmează numai decât mașina de îmbătut, apoi transportul produsului la întreprizantul cel mai de aproape. Aici farmerul își primește varantul și — dacă vrea — cecuri asupra băncilor mari din orașe mari europene, de unde îi stă în voe să nu se întoarcă decât la culesul de cucuruz cu care va face tot așa. Vânzarea o îngrijește întreprizantul și o face în timpul cel mai potrivit. Prin concentrarea elevatorilor în ring, reprezentanții acestora ajung de dictează prețurile în Londra Liverpool, New-York etc

Iată dar întreprizitul și asocierea întreprizitelor ca o instituție, care formează, menține și impune prețurile. Am zice, o instituție foarte bună pentru agricultori, dar nefavorabilă pentru consumatori, cari la rândul lor pot urca prețul muncii, încât să contribuie la scumpetea generală. Nimic nu provoacă urcarea prețului muncii în măsură așa de mare ca scumpirea mijloacelor de traiu.

Cu toate acestea nu zic, că întreprizitele ar fi ne folositoare pentru poporul nostru per eminentiam agricol. Ar fi folositoare prin introducerea varantului, prin crearea unui credit mai real, mai sigur, mai ieftin și mai potrivit trebuințelor țărănești. Căci lucru firesc: nenea Filimon, după-ce își va depozita grâul, primind ceva avans, nu va bate drumul orașelor europene, ci se va întoarce acasă, plătindu-și darea și aruncurile, cumpărându-și unelte mai bune de lucru plătind rate după alt pământ ce-l cumpără. *Trecerea dela cultura extensivă la cea intensivă nu se poate face fără credit ieftin și potrivit trebuințelor speciale.* În acest punct întreprizitele vor fi de folos.

Dar până la ele mai este bună cale de parcurs. Pregătirile se pot face în felul apucat de unele bănci: înființând magazine de cereale pretutindeni, unde sunt împrejurări prielnice. Până la emisiunea de varante putem cuprinde noi negoțul de cereale pentru trebuin-

țele noastre. Avem date toate condițiile. Ne putem crește oameni. Putem stabili legături cu România. Putem contribui cu ceva și la dezvoltarea morăritului, ocupație foarte imbrățișată de țărani nostri. Toate acestea modest, treptat cu precauție una trebitoare și numai în raport cu consumul nostru intern fără opinii primejdioase de concurență cu morile mari. Să avem în vedere numai nevoile satelor noastre!

Lucrând și pregătindu-ne astfel, vom fi harnici și de întreprinderi mai mari, când vom putea aduna capitalul trebuitor.

Gavr. Todică.

Bancă confesională gr.-catolică.

Am ajuns să luăm notiță în revista noastră și de o astfel de bucurie netrebnică, de o astfel de bățjocură pentru a arăta cum noi Români, în aceste timpuri grele și serioase, ne știm face de răsul tuturor oamenilor raționabili.

Prospectul acestei celebre fondări a apărut în „Solia Satelor” din Cluj. A circulat exclusiv între corel-gonari celebrii fondatori, iar anulul relativ la convocarea adunării generale de constituire pe ziua de 29 crt. a văzut lumina zilei nu de mult în „Unirea” din Blaj.

Banca are deci deja din naștere toate criteriile unei adevărate bănci confesionale.

Sediul: Sibiuul. Firma: „Peatra”, *bancă economică comercială și de credit societate pe acți.* Capitalul social: K 150,000 în 5000 acțiuni à K 30.— Scopul: „a înlesni locuitorilor economi, comercianți și industriași din Nagy-zeben (Sibiu) și jur, creditele necesare, a primi depuneri spre fructificare și în special prin înființare de magazin a înlesni valorizarea produselor economice și industriale și în general a se ocupa cu ori-ce afacere de bancă și comerțiu”.

Rămâne acum să mai eternizăm aici și numele idealistilor capitaliști-fondatori și mari financieri pentru a fi spus tot despre acest cel mai nou așezământ de folos obștesc pentru poporul nostru.

Iată-i: Aron Lupeanu, funcționar militar în pensie; Ioan Urs de Margine, privatier; Dr. Stefan Lăday, avocat; Dr. Aurel Gerasim, avocat; Pompiliu Simonetti, paroch, (Reșinar); Victor Marginean, cancelist de notar public; Dr. Lucian Bălint, cand. de avocat; Romul Botezan învățător, tot în Sibiu. Și — în fruntea tuturor acestora, cel care cu drept cuvânt își poate revindica paternitatea ideii acestei faimoase fondări, Magnificența Sa dl inspector *Iuliu Bărdossy!*

Ori-ce am avea însă de zis asupra modului, cum banca aceasta a fost pusă la cale, și a caracterului ce i s'a dat, un lucru trebuie să i recunoaștem fără rezervă dlui Bărdossy și soților sei. Pe lângă idealism au și o înaltă pricepere pentru nevoile cele mai arzătoare ale poporului nostru în aceste zile de grea criză financiară, și știu exploata la timp oportune con-jucturile favorabile. Timp mai potrivit pentru fondarea băncii lor, decât cel de azi, nici că puteau afla. Căci ce este astăzi mai căutat decât banul? „Peatra” dlui Bărdossy și soții are viitor strălucit!

Băncile de emisiune în Balcani.

După largile informații istorice date de dl Iorga, în cursurile universitare și după notițele publicate mai ales în „Luceafărul” nu sunt de prisos câteva însemnări privitoare la situația financiară a statelor balcanice.

Starea financiară a acestor state nu este tocmai așa de critică, precum se bănuia la izbucnirea războiului. Valutele lor stau relativ bine. Agiul la d. nari și levas în aur, în comparație cu francii, nu este prea ridicat.

Dar să le vedem, mai întâiu: *băncile de emisiune*, principalele regulatoare în politica monetară și financiară.

Banca Națională a Serbiei este o societate particulară pe acțiuni cu un privilegiu foarte restrâns de emisiune. Contingentul biletelor emise este de cinci ori valoarea capitalului vărsat, indiferent de mărimea stocului metallic (aur și argint). În nici un caz nu se pot emite bilete mai multe. Capitalul subscris al băncii este 20 milioane dinari, adică mai mare decât al Băncii Naționale a României (12 milioane). Dar capitalul vărsat este numai de 8.8 milioane. Prin urmare, în timp de războiu, banca nu poate emite bilete decât numai pentru suma de 44 milioane dinari.

Cu toate acestea, sunt câteva dispoziții, prin cari guvernul poate ridica contingentul de emisiune. Astfel:

a) Pentru cazuri excepționale, contingentul se poate mări cu 10%, adică în cazul de față, emisiunea permisă ar fi de 48.4 milioane dinari.

b) Guvernul sârbesc, în urma depunerii de bonuri de tezaur, poate ridica dela banca 10 milioane dinari care sumă nu se socotește în contingentul de mai sus.

c) În fine, înainte de mobilizare, guvernul sârbesc a mai dat băncii 11.9 milioane dinari în aur, pentru cari a primit bilete, cari iarăș nu se socotesc în contingentul precedent.

Astfel în temelii acestor conturi banca putea emite la începutul războiului bilete în valoare de peste 70 milioane dinari și de fapt a emis 71.4 milioane.

Banca Națională a Bulgariei este constituită după același sistem, ca și a Serbiei, cu deosebirea că biletele emise în Bulgaria, de jumătate trebuie acoperite cu stoc metallic. Cheltuielile de războiu în cea mai mare parte, s'au achitat prin emiterea de bonuri de rechișiție, și prin mandate asupra casieriei Statului, plătibile după războiu.

La 20 Sept. 1912, Banca Națională a Bulgariei avea o rezervă metallică de 18 milioane franci în argint, 49 milioane franci în aur și 21 milioane franci disponibile în străinătate, cari însă nu se socotesc în rezerva metallică. La aceeași dată valoarea biletelor în circulație era de 115 milioane franci asupra aurului și 26 milioane asupra argintului.

Nu se știe la ce sumă se ridică operațiile făcute în cursul războiului, căci dela 22 Septembrie Banca nu a mai publicat nici un buletin asupra situației. Dar se știe, că furnisorii și întreprinzătorii Statului au găsit, în momentele actuale, un sprijin puternic pentru a putea executa contracte privitoare la atâtea nevoi urgente.

(—)

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„*Păstorul*”, institut de credit și de economii, societate pe acții în Timișoara, precum ni-se știe, a convocat pe 27 crt. o adunare generală extraordinară în care se va hotărî *liquidarea acestei societăți*. Cauza sunt pierderile multe ce le-a suferit la debitorii sei și multele restanțe și procese în curs și cari i-au făcut imposibil a mai ieși teafăr din criza actuală.

„*Păstorul*” încă a fost unul din băncile născute din ceartă (în jurul „*Timișanei*”), deci o fondare nereclamată de trebuințe reale, ceea ce dovedește eclatant soarta, la care a ajuns.

„*Păstorul*” există din 1904. Capitalul original de K 160 000 l-a urcat în 1910 la K 300 000. La 31 Decembrie 1911 bilanțul a arătat un profit de K 32 675. Depuneri spre fructificare a avut K 677 802 — reduse în interval la K 505 607. Escontul a fost de K 734 941 — din care Reescontul s'a cifrat cu K 452 933. Înprumuturi ipotecare încă a avut peste 1/2 milion.

Precum se spune deponentii și alți creditori ai „*Păstorului*” nu vor suferi pagubă, ba va putea fi salvat și o parte a capitalului social pentru acționari.

Liquidarea „*Păstorului*” a luat-o asupra sa banca „*Temesvár-városi takarékpénztár*”.

„*Păstorul*” a fost unul din acele puține institute de bani românești, cari nu fac parte dintre membrii „*Solidarității*”. Controlul extern obligator l-a aflat de prisos!

AFACERI DE DARE.

Nouele legi de dare amânate.

Punerea în aplicare a novelor legi de dare, ce erau să intre în vigoare la 1 Ianurie 1913 a fost suspendată, cu considerare la situația economică a țării.

Intrucât dările noue nu vor putea fi fixate până la 1 Iulie 1913, darea de câștig, darea întreprinderilor și societăților obligate la dare de seamă publică, darea de interese după capital și rentă, darea minieră și darea suplimentară generală de venit, precum și taxa militară, se vor fixa pentru anul 1913 pe baza legilor vechi în vigoare până acum.

Darea de câștig classa III fixată pentru anul 1912 rămâne în vigoare și pentru anul 1913. Asemenea se susțin pe anul 1913 și comisiunile pentru fixarea și reclamarea dărilor directe constituite pentru anii 1911 și 1912.

CRONICA.

Rugare. Adresăm on. noștri abonenți — bănci, ca și particulari — din nou insistența rugare de a-și achita de urgență restanțele de abonament și de inserțiuni, cari reprezintă și la noi o sumă considerabilă și pentru a cărora plată au fost rugați nu demult și în scris, fiecare în special.

*

Ajutor de stat băncilor din provincie. În fața crizei de bani extraordinar de îndelungate și grele, prin care trecem și care amenință a deveni deja catastrofală pentru finanțele țării mai multe ziare maghiare cer intervenția guvernului în forma aceea, ca guvernul să plaseze pe la băncile din provincie, vrednice de încredere și de sprijin depozite de stat de câteva milioane. Ceea ce a făcut guvernul român și rusesc pentru băncile din provincie, poate face și guvernul ungar — zic zărele din chestiune. Să o facă cât mai curând — adăugăm noi. Intrebăm însă: oare dintre multele bănci românești „vrednice de toată încrederea și de sprijin” câte s'ar împărtași de astfel de depozite?

*

Nouele bancnote de K 100, cari se vor pune în circulație la 23 crt., sunt provăzute cu data de 2 Ianuarie 1912, au o lățime de 163 milimetri și o înălțime de 108 milimetri și sunt fabricate din hârtie fără marcă de apă. Pe o latură au text nemțesc, pe cealaltă text maghiar.

Bancnota propriu zisă (figura) este de 151 mm. lățime și 96 mm. înălțime.

Cele două laturi ale bancnotei se deosebesc total una de alta, atât în ce privește desenul, cât și culoarea.

Laturea maghiară este multicoloră, atât desenul, cât și fondul și valoarea bancnotei este indicată numai în limba maghiară.

Laturea nemțească este verde, pe fond multicolor și valoarea este indicată pe lângă limba germană încă în 8 limbi, între cari și românește: „Una sută coroane”.

*

O statistică lugubră. Un ziar maghiar din capitală publică o listă a falimentelor declarate în cursul anului curent în țara întreagă. Numărul falimentelor a atins în capitală cifra de 106, în provincie au fost în total 487 de falimente.

Între firmele falimentate prevalează firește Rosenzweigii, Schlesingerii Schossbergerii și alți patrioți patentati. Dar aflăm între ele și 8 firme comerciale românești.

*

Noul împrumut de K 250 milioane. În primele zile ale lunii curente ministrii de finanțe ungar și austriac au contractat la consorțiul Rothschild augmentat cu firma de bancă Kohn, Loeb & Comp. și National City Bank din Newyork, câte un împrumut de K 125 mil. în total deci K 250 milioane, în bonuri de tezaur de $4\frac{1}{2}\%$ în aur, cu termen de 2 ani și $1\frac{1}{2}$ an.

Noul împrumut, contractat în condiții egale de cele două state ale monarhiei, este emis în valuta de marce și este plasat în partea sa cea mai mare în Newyork, prin mijlocirea firmei M. M. Warburg, Comp. din Hamburg.

Este primul caz în istoria finanțelor monarhiei, că cele două state dualiste contractează în același timp și sub condiții absolut egale împrumuturi paralele.

BIBLIOGRAFIE.

„Anuarul Băncilor Române pe anul 1913”. Anul XIV. Redactor: Constantin Popp. Sibiu. Tiparul Tipografiei arhidiecezane, 1912

În zilele trecute a apărut în editura „Solidarității” și în forma obicinuită cunoscutul șematism al institutelor de bani române (societăți pe acții și însoțiri).

„Anuarul” pe 1913 se extinde 15 coale de tipar și coala primă cuprinde pe lângă *partea calendaristică* obicinuită, următoarele notițe și informații de folos practic: Mărirea normală a bancnotelor; Terminul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a notelor Băncii Austro-Ungare; Timbre de documente; Chei pentru calcularea intereselor; Frațiunile comune mai obicinuite transformate în fracțiuni decimale; Tragerile la sorti ale lozurilor; Competința de timbru a registrelor comerciale (cu exemple); Scalele de timbre I. II. III; Tarifa pentru telegrame; Tarifa postală; Monetele diferitelor state.

Șematismul însuși se extinde pe 14 coale și cuprinde în 5 părți institutele de credit: societăți pe acții (152 la număr); însoțirile (42 la număr) societăți comerciale și alte întreprinderi (14 la număr). „Banca generală de asigurare” și „Solidaritatea”. La fiecare din acestea sunt indicate: firma în toate limbile înregistrate, anul fondării, capitalul social, prețul acțiunilor, termenul de prescripțiune al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, foile oficioase, numele și domiciliul membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere, numele și titlul funcționarilor, bilanțul și contul profit și pierdere pe 1911, în fine împărțirea profitului net și a cuotelor de binefacere.

Un capitol special tractează despre „Solidaritatea”, arătându-se numele membrilor ei, scopul însoțirii condițiile de primire, numele și domiciliul membrilor direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și al revizorilor-experti, precum și ultimul bilanț pe 1911.

După acestea urmează o consemnare a institutiilor financiare-economice parte deja înființate, aranjate după comitate și o tabelă a dividendelor băncilor noastre pe 1911.

„Anuarul” se încheie cu două sumare: unul după sediu, arătându-se în care oraș ce instituții financiare românești sunt și altul alfabetic.

Prețul anuarului legat în pânză este K 4 — plus pentru porto 30 fil., total deci K 4 30 și se poate comanda la Administrația „Revistei Economice” în Sibiu (Nagyszeben).

Anunț.

Un tânăr român absolvent de școală comercială, liber de miliție, posedă perfect limbile română și maghiară, caută un post de practicant la vre-o bancă din patrie.

La adresa:

Laurențiu Sima,
(Felsőszék com. Szilágy).

„CASSA DE PĂSTRARE“
societate pe acțiuni în Mercurea. (Szordahely Szeben m).

A V I Z.

„Cassa de păstrare“ societate pe acțiuni în Mercurea primește **depuneri:**
până la **2000 Cor.** cu **5%**
dela **2000 - 5000 Cor.** cu **5 1/2%**
dela **5000 Cor.** în sus cu **6%**. Iar delă 1 Ianuarie 1913 urcă etalonul la depunerile vechi cu **1/2%**.

3-3

Diracțiunea.

Umătoarele cărți se pot procura dela
Librăria CIURCU, Brașov,
precum și dela orice librărie.

I. C. PANȚU:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, 8 ^o mare, I-VIII + 213 pagine	Cor. 3.—
Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă, scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materiale, 8 ^o mare, I-VIII + 324 pag.	„ 4.—
Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8 ^o mare, 70 pagine	„ 1.—
Procent, Promil, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8 ^o mare, I-IX + 160 pagine.	„ 3.—
Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea termenilor comerciali. Ediția a treia prelucrată și augmentată, 8 ^o mare, I-X + 324 pagine.	„ 3 50
Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor curente, 8 ^o mare 28 pagine.	„ 0 60
Contabilitatea ra societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, octav mare 70 pag.	„ 1-20

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

☞☞☞ societate pe acțiuni în Sibiu—Nagyszeben ☞☞☞

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**, directorul executiv al „Albinei“ și prezidental „Solidarității“.

„BANCA GENERALA DE ASIGURARE“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

— Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății. ≡≡≡ Prospective, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul „Albina“.